

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

Cap. I. Totius corporis partitio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

HIERONYMI DANDINI Cæsenatis, è Societate Iesu.

DE PARTIBVS HETEROGENEIS.

LIBER QVARTVS.

P R A E F A T I O.

Simplicium & homogearum partium omnem iam videor compositionem, vim, naturam, & vñum superiori libro comprehendisse; omniumque illarum descriptio facta est. Nunc ad compositarum atque heterogearum, quæ ex illis coagmentantur, inspectionem progrediendum est: corpusque vniuersum perlustrandum, animæ domicilium & instrumentum futurum. Ad quod spectandum eos tantum accerso aut etiam admitto, qui in superioribus libris fuerint non mediocriter exercitati.

Humani corporis substantia.

Humani corporis, inquam, descriptio generalis faciendæ est: quod velut Polycleti statua illa partium omnium summa proportione constans aliorum omnium canon vt in prim. etiam libro diximus existimari debet. Vt enim homo animal est mente & ratione, hoc est diuinissima & principe forma præditum, quæ vniuersas cæterorum animantium vires continet: ita & optimum atque instructissimum corpus præclaræque conditione quadam genitum à supremo obtinuit Deo membrorumque omnium conformatione pulcherrimum. Inter cætera præ animalium cunctorum corporibus habet quatuor. Primum celsum est & erectum, quasi in cælum sese attollens: Prona cum spectent animalia cætera terram. Ortus enim est homo, vt omnibus dominaretur, atque ad mundum contemplandum & mirandum: vtque Dei cognitionem cælum intuens capere posset, & suum conditorem agnoscens hymnos illi diuinos decantaret. Deinde optimam habet totius corporis temperationem & calorem plurimum. Vnde & optimus corporis habitus & perfectissima operationes consequuntur. Tum verò amplissimum, capacissimisque sinibus ac partibus omnibus accuratissimè distinctum cerebrum: quod etsi propria animæ sedes non sit, inter præcipua tamen continetur membra, indeque sensus omnis ac motus propter neruos & animalem spiritum pendent plurimum: ex sensu au-

tem mens & ratio. Postremò artus omnes maiori multo artificio distinctos & conformatos. Ac manus præsertim & digitos ad ea omnia exequenda, quæcunque mens iusserit. Cætera ferè cum bestiis communia aut non magno opere diuersa. Quare qui de humano corpore dicit, de omnibus quodam modo dicit omniæque ob oculos ponit.

Sed illud primum intelligere oportet; non posse cuncta in cadauere vnico satis spectari. Quoniam plurimis in locis ita sunt partes inter se simplicitæ & permixtæ, vt nisi aliis amputatis aut disruptis ea, quæ queritur, videri non possit. Plura igitur sunt inspicienda cadauera. Et in vno quidem interiora primum viscera: deinde musculi ac tendones: tum illis etiam subdita ossa consideranda: in altero venæ in tertio arteriæ: in quarto nerui. Cutis autem, membranæ, cartilagine, vincula, in omnibus dispiciuntur.

Plura corpora dissecanda.

Ego, vnica descriptione ostensurus hæc omnia, totius primum corporis partitionem faciam: deinde de partibus singulis eo dicam ordine, quo ferè corpora dissecare oportebit. Vt ita explicatio tota certa ratione ac methodo progrediatur.

TOTIVS CORPORIS partitio.

CAPVT I.

Vniuersum igitur hominis corpus quatuor in partes tribuitur; in caput, thoracem, ventrem, & artus, quibus brachia & manus, crura & pedes continentur. Caput, thoracem, & ventrem plerique triplicem ventrem appellant; superiorem, medium, & inferiorem. Etsi Hippocrates & Galenus in Aphor. 38. lib. 7. superiorem ventrem thoracem dixerint. Ex quo eos intelligas caput non appellasse ventrem, quòd cauitatem non habeat, qua solidum corpus aut pars aliqua alia contineatur. Quòd si appella-

appellare libeat, supremum appelles. Tota porro partio ex facultatum animæ, quibus parabat corpus, partitione ortum habuit; ut pulchre in Timeo Plato comprehendit. Inferiore namque ventre partes ea continentur, quæ ad vegetantem facultatem naturalesque functiones referuntur. Ad thoracem autem pertinent illæ, quæ ad vitalem. Ad caput eæ, quæ ad animale ac præcipuè ad sensum. Quam ob causam superior regio animalis, media vitalis seu spiritalis, infima naturalis dicitur. Ad artus demum illæ, quæ ad arbitrium motum comparatae sunt. Sic enim totum corpus velut animæ organum fabricatum est.

DE ABDOMINE ET
eius musculis.

CAP. II.

Cur inde inchoandum.

A Inferiore ventre, ut Galenus quoque in 5. de Anatom. administ. lib. cap. 6. se factitasse testatur, æquum est principium facere. Quoniam hæc maxime pars, ni statim absolatur, ita putrescit, ut nec dissecari, nec omnino quidquam in ea inspicere queat. Reliquæ vnam vel alteram aut etiam plures dies (hyeme præsertim frigida) expectabunt. Accedit, quòd primæ ibi vegetantis animæ facultates atque operationes videntur.

Ventris descriptio.

Venter porro à xiphoidæ cartilagine, diaphragmate & costarum extremitatibus vsque ad ilia & inguina osque pubis extenditur; totum illud, quòd carnosum est nec villo duratum aut fultum osse, Causam in superiori libro significavi. In eo magnopere inuoluta & implicata continentur ea omnia, quæ naturales functiones rectè obeunt. Hæc ut distinctè & explicatè ad intuentium oculis proponantur; à superioribus & iis, quæ dissecantibus primùm occurrunt, inchoandum erit.

Abdominis descriptio.

Tota igitur hæc pars Latinis venter, Græcis *gastrop* appellatur. Proinde anteriorem & extimam illius regionem, quæ extrinsecus ambit & ea, quæ interiora sunt, abdit, nos abdomen, veteres Græci *κοιλία*, Galenus *σπασμα* quasi superiorem ac superficialiarum ventrem, seu maius locum supra ventrem, Arabes mirach dixerunt. Abdomen verò (ut nostris utar vocibus) tum secundum longitudinem, tum secundum altitudinem consideratur. Longitudinis tres sunt partes. Superior vna epigastrica, costis proxima (*ἐπιγαστρική* Græci vocant, nos præcordia, etsi in Aphor. 37. lib. 4. pro toto abdomine visus sit Hippocrates hypocondria nominasse) vbi hypocondrium dextrum & sinistrum, mediàmque partem, quàm *κωσπον* & pomum granatum dicunt, secundum latitudinem distinguimus. Altera media circà vmbilicum; quæ totius nomine retento *σπασμα* dicitur. Tertia ima ad os pubis, quam hypogastricam seu ventrem inum atque ilia & inguina nominamus; illiùmque dextrum & sinistrum ostendimus: inter quæ pecten est & os pubis, quòd ibi pubertatis signa pilo crescente appareant. Altitudine autem cute, adipe, carnosâ membrana, musculis quibusdam, & peritonæo constat.

Dissectio.

Quocircà à pectoris osse per medium ven-

A trem (vmbilico tamen intacto) vsque ad os pubis, & rursum pertransuersum à sinistris ad dextros lumbos per vmbilicum intactum seindenda primum est cutis ac diligenter ab adipe separanda. Deindè cutis natura & vsus inspiciendus. Cui si ardentem candelam admoueris, cuticula quoque *σπασμα* dicta attolletur tibi atque à cute separabitur. Tum adipe multo detracto (quamquàm non in omnibus animalibus, ut leone, cane, subfit) membrana occurrit toti obducta corpori, carnosâ, etsi non æquè in omnibus partibus, intexta fibris, quæ propter carnosâ vocatur; ab aliis panniculus carnosus. Ea facilius multò à subiectis partibus, quàm cutis ab adipe aut ab ea membrana adeps, separatur: & ferè in agnis & hedis silo flatu cum cute nullo negotio auellitur, cum cutis ab illa aut ab adipe propter nerulos plurimos, vernulas, & arteriolas cutem adeuntes non nisi magna industria separatur. Eiusque præcipuus censetur vsus, ut vasorum horum, quæ ad cutem feruntur, propagines roborentur ac fulciantur.

Membrana carnosâ.

B Iam his omnibus octo subsunt musculi, vtrinque quatuor, quibus abdomen præcipuè consistat, atque à fibrarum ductu situque in corpore nomen habent: quatuor obliqui, duo recti, totidem transuersi. Supremi & omnium maximi sunt obliqui duo à sexta, septima, octaua, & nona, atque etiam tribus inferioribus costis priusquam in cartilagine desinant, atque ex suprema cartilagine earum, quæ tres ex lumborum vertebris prodeunt, exorti ad ventris anteriora deorsum obliquis fibris triquetra figura progredientes, moxque ad ossis ilij summitatem eiusdem lateris descendentes. (Qua in re anatomis omnibus, ut is solus sapere videretur, nullo licet probabili argumento persuasus, ausus est Andreas Laurentius aduersari, ascendentes, non descendentes hos musculos faciens.) Verùm hic exortus minis est continuatus. Sed cum in ea costarum loca alij quidam ex thorace musculi velut manus apertos extendens digitos inserantur; ex interuallis illis nascuntur hi, velut vnus manus digitis in alterius digitorum interualla immisissis.

Musculi obliqui descendentis.

C His detractis duo alij obliqui item occurrunt. Sed qui ex superiori ossis ilij sede, sacrique ossis ac secunda vertebrarum lumborum cartilagine ad quatuor infimarum costarum, quæ spuria dicuntur, extremitates conscendant, duosque priores decussatim interfecent aut illis potius subternantur. In media verò abdominis regione in membranosa hi omnes extremitatem desinunt: quæ vtrinque ascendens ita copulatur atque inseritur in alba linea, ut mucronatæ cartilagini sursum atque ossi pubis deorsum inserta totum illum locum egregiè integat. Sed priores duo vtrinque supra rectos ascendunt musculos: posteriores in bipartitam cartilagine terminati eosdem musculos velut in marlupio amplectuntur: quod ad rectorum robur & firmamentum pertinet. Quare ab hoc loco auspicanda fuerit musculorum dissectio. Vbi tamen copulationis vestigium nullum extat, sed extremitates eæ crassiores factæ inter rectos subeuntes musculos cum transuersorum quoque extremitatibus & verò etiam peritonæo coniunguntur.

Obliqui ascendentes.

D